

Granskningsrapport

ÖVERSIKTLIG GRANSKNING AV GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING
OCH BALANSKRAVET I ÅRSREDOVISNING 2024
ANEBY KOMMUN

Innehållsförteckning

1.

Sammanfattning

1

1.1

Uttalande vid granskning av måluppfyllelse i årsredovisningen

1

1.2

Uttalande vid granskning av efterlevnad av balanskravet i årsredovisningen

1

2.

Bakgrund

2

3.

Syfte och revisionsfrågor

2

4.

Avgränsning

3

5.

Revisionskriterier

3

6.

Metod

3

7.

Resultat av granskningen

4

7.1

Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

4

7.2.1

Finansiella mål

4

7.2.2

Verksamhetsmål

6

7.2.3

Samlad bedömning av god ekonomisk hushållning

7

7.3

Balanskravet

8

1. Sammanfattning

På uppdrag av kommunens revisorer har Kommunrevisionen Höglandet utfört en översiktlig granskning av huruvida Aneby Kommun har uppfyllt målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning samt efterlevt balanskravet, så som dessa presenteras i årsredovisningen per 31 december 2024.

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen 12 kap bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i revisorernas bedömning av årsredovisningen.

Kommunrevisionen Höglandets uppdrag är att granska måluppfyllelse och balanskravet i årsredovisningen för att ge revisorerna tillräckligt underlag för sin bedömning.

1.1 Uttalande vid granskning av måluppfyllelse i årsredovisningen

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Det åligger revisorerna att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

Baserat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2024.

Verksamhetsmål

Baserat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budgeten för 2024.

1.2 Uttalande vid granskning av efterlevnad av balanskravet i årsredovisningen

Balanskravet

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer utifrån årsredovisning att erforderliga uppgifter framgår om när och hur reglering av det negativa balanskravsresultatet ska genomföras.

2. Bakgrund

Enligt kommunallagen (KL) 12 kap 1 § är kommunens revisorer skyldiga att årligen granska all verksamhet inom styrelse, nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. Revisorerna ska bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen tillräcklig. De ska även bedöma om resultaten i den årsredovisning som behandlats i fullmäktige är förenliga med de mål fullmäktige beslutat, 12 kap. 2§ KL. Uttalandet om detta avges i revisorernas revisionsberättelse, vilken ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av densamma.

I enlighet med 4 kap Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) framgår att årsredovisningen ska inkludera en förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt över utvecklingen i kommunens verksamhet. Vidare ska berättelsen innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte ska redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen, men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat eller ekonomisk ställning. Detta inkluderar särskilt upplysningar om god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat.

Omfattning av målen och riktlinjerna regleras inte i lag, utan bestäms av fullmäktige i den enskilda kommunen.

Standard för kommunal räkenskapsrevision (KISA), som tagits fram av branschorganisationerna, täcker inte granskning av dessa specifika aspekter. Därför måste en separat granskning beställas för dessa delar vilket utförs av Kommunrevisionen Högländet.

Denna granskning ingår i revisionsplanen för år 2024.

Revisionsobjektet för denna granskning är styrelsen som är ansvarig för årsredovisningens upprättande. Vår roll som granskare är att utföra granskningen i enlighet med god revisionssed och att ge revisorerna det underlag de behöver för att kunna göra en heltäckande bedömning.

3. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om:

- Kommunen har uppfyllt målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning i enlighet med de mål och riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige.
- Kommunens efterlevnad av balanskravet, baserat på de finansiella uppgifter som framgår av årsredovisningen per 31 december 2024.

4. Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2024-12-31.

Granskning har skett i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR och Skyrev. Det innebär att vi planerat och genomfört en översiktlig granskning. En översiktlig granskning är begränsad i omfattning och riktar i huvudsakligen in sig på intervjuer och analyser. De granskningsåtgärder som vidtas gör det inte möjligt att sammantaget skaffa en sådan säkerhet kring alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en fullständig revision utförts.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, tex förskingring.

Den granskade årsredovisningen fastställdes av kommunstyrelsen 2025-03-31 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2025-04-28.

5. Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer:

- Kommunallag (2017:725) (KL) .
- Lag (2019:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
- Interna regelverk och instruktioner.
- Fullmäktigebeslut.

6. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Översiktlig analys av årsredovisningens förvaltningsberättelse i analysen ingår: fullmäktiges mål och/eller uppdrag i årsbudget och avrapportering av målfyllelse och /eller fullmäktiges särskilda uppdrag i årsredovisning.
- Efterlever balanskravet.

Rapporten är faktakontrollerad av kommunens ekonomichef.

Kommunrevisionen Höglandet

| Aneby, Eksjö, Vadstena, Ydre |

7. Resultat av granskningen

7.1 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering om huruvida målen och riktlinjerna, som specificeras i KL 11 kap 6 § första och andra styckena, har uppnåtts och följts. I vår granskning kommer vi bedöma om förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av dessa mål och riktlinjer, vilket är avgörande för att fastställa om kommunen upprätthåller god ekonomisk hushållning.

Aneby kommuns strategiska mål och uppdrag framgår av det kommunövergripande styrkortet, som omfattar fem perspektiv: Attraktiv kommun, God ekonomi, Medskapande arbetsplats, Värdeskapande processer och Hållbart samhälle. För 2024 består detta styrkort av 11 styrtal, och det är dessa övergripande styrtal som utvärderas i relation till god ekonomisk hushållning.

Kommentar

Vår bedömning är att förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering om målen och riktlinjerna enligt KL 11 kap 6§.

7.2.1 Finansiella mål

Tabell redovisning av finansiella mål

Styrtal	Målvärde	Utfall	Kommunstyrelsens bedömning	Revisonens kommentar
Årets resultat som andel av skatt och generella bidrag i %, genomsnitt under de senaste 10 åren.	2%	2,2%	Trots en negativ prognos som ger -1,9 % för året, visar genomsnittet på 10 år att målet nås.	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Soliditeten (inklusive ansvarsförbindelse) i procent, genomsnitt under de senaste tre åren.	16%	16 %	Soliditeten för året visar på 14 procent, vilket är lägre än föregående år. Målet nås utifrån genomsnittet på tre år.	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Självfinansieringsgrad av investeringar i procent, genomsnitt under de tre senaste åren.	85%	156%	För 2024 är i självfinansieringsgraden 78 % vilket är högre än budgeterat. Låg investeringsnivå är förklaringen. Målet nås utifrån genomsnitt på tre år.	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.

I årsredovisningen redovisar kommunen samtliga finansiella mål och styrtal som fullmäktige fastställt. De finansiella målen mäts genom tre styrtal. Av redovisningen framgår att samtliga styrtal uppnås i samband med årsredovisningen.

Kommentar

Under 2024 redovisade Aneby kommun ett underskott om 9,9 miljoner kronor, motsvarande -1,9 procent av skatteintäkter och generella bidrag. Det negativa resultatet innebär att delar av verksamhetens löpande kostnader finansieras genom eget kapital. Trots detta uppfyller kommunen de av fullmäktige antagna finansiella målen, till stor del tack vare att dessa mäts som ett genomsnitt över flera år och därmed påverkas positivt av tidigare års överskott.

Soliditeten är fortsatt relativt hög men har försvagats i och med två på varandra följande negativa resultat. Merparten av kostnadsökningarna kan knytas till löne- och pensionsutgifter samt fortsatt inflation, vilket försvårar arbetet med att balansera nettokostnader mot skatteintäkter och bidrag. Mot bakgrund av denna utveckling framstår ytterligare åtgärder för kostnadskontroll som nödvändiga för att undvika en varaktig urholkning av kommunens ekonomiska handlingsutrymme och för att framöver kunna fortsätta uppfylla de finansiella målen.

Vår sammanfattande bedömning är att återsrapporteringen av de finansiella målen i årsredovisningen är i allt väsentligt rättvisande och att resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen.

7.2.2 Verksamhetsmål

Tabell redovisning verksamhetsmål

Attraktiv kommun	Målvärde	Utfall	Kommunstyrelsen kommentar	Revisionens kommentar
Styrtal 1: Jag är nöjd med de tjänster och den service som erbjuds från Aneby kommun	3,5	3,99 Uppnått (Grönt) Trend: Negativ	Barn- och utbildningsavdel: 3,42, Kommunserviceavd: 4,1 Sociala avd 4,04, Samhällsbyggnadsavd 4,4.	Styrtal redovisas korrekt. Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta utfallet eller bedömningen enligt riktlinjerna.
Styrtal 2: Aneby kommuns ranking som företagskommun enligt Svenskt Näringsliv.	73	113 Delvis uppnått (Gult) Trend: Negativ	Det är en försämring med 41 placeringar jämfört med 2023.	Styrtal redovisas korrekt. Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta utfallet eller bedömningen enligt riktlinjerna.
Medskapande arbetsplats	Målvärde	Utfall	Kommentar	Revisionens kommentar
Styrtal 3: Hållbart medarbetarengagemang (HME), index	82	81,3 Delvis uppnått (Gult) Trend: Negativ	Motivation 80,2, Ledarskap 79,7, Styrning 83,9	Styrtal redovisas korrekt. Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta utfallet eller bedömningen enligt riktlinjerna.
Styrtal 4: Sjukfrånvaron i %, totalt inklusive kort och långtidsfrånvaro	5,9%	6,7% Inte uppnått (Rött) Trend: Positiv	Utfallet 6,7% avser total sjukfrånvaro under perioden januari till december 2024.	Styrtal redovisas korrekt. Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta utfallet eller bedömningen enligt riktlinjerna.
Värdeskapande processer	Målvärde	Utfall	Kommentar	Revisionens kommentar
Styrtal 5: Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor i procent.	89%	87,2% Delvis uppnått (Gult) Trend: Positiv	Utfallet har förbättrats jämfört med 2023 (82%).	Styrtal redovisas korrekt. Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta utfallet eller bedömningen enligt riktlinjerna.
Styrtal 6: Andelen 80+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende	24%	26% Inte uppnått (Gult) Trend: Negativt	Utfallet avser 2023. Jämfört med året innan är det en ökning om en procent. (statistik eftersläpning 1 år)	Styrtal redovisas, men utfall utvärderas först i årsredovisningen. Ingen mätdata tillgänglig för delårsrapporten.
Hållbart samhälle	Målvärde	Utfall	Kommentar	Revisionens kommentar
Styrtal 7: Energieffektivisering, minska energiförbrukningen i kWh	2 817 866	2 714 654 Uppnått (Grönt)	Elförbrukningen har minskat med 3,8 % jämfört med samma period föregående år.	Styrtal redovisas korrekt. Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta utfallet eller bedömningen enligt riktlinjerna.
Styrtal 8: Jag känner mig delaktig i utformningen av de tjänster som jag erhåller från Aneby kommun.	3	3,54 Uppnått (Grönt) Trend: Negativ	Avser brukarenkäter till vårdnadshavare inom barn- och utbildningsavdelningen.	Styrtal redovisas korrekt. Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta utfallet eller bedömningen enligt riktlinjerna.

Kommentar

Utifrån vår översiktliga granskning av årsredovisningen kan vi konstatera att kommunen redovisar samtliga verksamhetsmål och styrtal som fastställts av fullmäktige. Redovisningen omfattar totalt åtta styrtal. Av dessa uppnår tre styrtal målnivån för året. Ett styrtal uppnås delvis och visar en positiv utveckling, medan två styrtal delvis uppnås men uppvisar en negativ utveckling. Resterande två styrtal når inte målen. Sammantaget konstateras att sex av de åtta styrtalen utvecklats i negativ riktning under året.

Vår sammanfattande bedömning är att återrapportering av verksamhetsmålen i årsredovisningen är i allt väsentligt rättvisande, men att årets resultat sammantaget visar att kommunen inte fullt ut uppnår de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen.

7.2.3 Samlad bedömning av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen kap 11 § 1 ska kommuner och kommunalförbund ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, och det är kommunfullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer för detta. Kommunfullmäktige i Aneby kommun har antagit en riktlinje för god ekonomisk hushållning. I riktlinjen framgår att ur ett finansiellt perspektiv innebär god ekonomisk hushållning att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service, omsorg och tjänster som den konsumerar. Ur ett verksamhetsperspektiv innebär det att kommunen ska ha förmågan att driva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Enligt riktlinjerna, för att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att:

- Samtliga finansiella mål har uppnåtts under räkenskapsåret.
- En majoritet av verksamhetsmålen har uppfyllts, antingen helt eller delvis. Delvis uppfyllda mål ska ha utvecklats i en positiv riktning.

Kommunstyrelsen gör följande bedömning:

Kommunstyrelsen samlade bedömning är att god ekonomisk hushållning utifrån det finansiella perspektivet uppnås trots det negativa utfallet och beror till stor del på det positiva resultatet från tidigare år. Utifrån ett verksamhetsmässigt perspektiv är hälften av styrtalen uppnådda. Det innebär att god ekonomisk hushållning utifrån ett verksamhetsperspektiv inte uppnås enligt riktlinjerna.

Kommentar

Utifrån vår översiktliga granskning bedömer vi att kommunstyrelsens samlade bedömning av måluppfyllelse för de finansiella målen är rimlig, utan väsentliga felaktigheter i årsredovisningens målredovisning. Även om varken balanskravet eller resultatmålet har uppnåtts under det aktuella året, möjliggör tidigare års positiva resultat uppfyllandet av den långsiktiga målsättningen.

Kommunrevisionen Högländet

| Aneby, Eksjö, Vadstena, Ydre |

Vidare bedömer vi kommunstyrelsens samlade bedömning av måluppfyllelse för verksamhetsmålen som rimlig. Enligt årsredovisningen uppnås tre av de åtta styrtalen fullt ut, medan ett styrtal delvis uppnås och utvecklas i positiv riktning. Detta innebär att endast hälften av styrtalen når målen eller utvecklas positivt, varför riktlinjerna för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv inte är uppfyllda. Denna slutsats överensstämmer med kommunstyrelsens bedömning.

7.3 Balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommuner i förvaltningsberättelsen redovisa en avstämning mot balanskravet. Från och med 2024 är det inte längre möjligt att göra nya avsättningar till resultatutjämningsreserv (RUR), då sista året för detta var 2023. Tidigare avsättningar kan dock användas för att täcka negativa resultat fram till 2033, under förutsättning att vissa kriterier uppfylls, exempelvis svag skatteunderlagstillväxt eller befolkningsminskning överstigande 0,5 procent. Enligt SKR:s cirkulär (24:56) uppfyller kommunen dessa kriterier för 2024.

Från 2024 inför kommunallagen möjlighet att inrätta en ny typ av reserv, resultatreserven (RER). För att kunna nyttja denna möjlighet krävs att kommunfullmäktige antar särskilda riktlinjer. Kommunfullmäktige i Aneby kommun beslutade om sådana riktlinjer 2024-12-09 (§166).

Nedan följer en sammanfattning av kommunens utredning:

Balanskravsutredning, mnkr	År 2024	År 2023	År 2022
Årets resultat enligt resultaträkningen	-9,9	-5,8	38,9
- Samtliga realisationsvinster	0,0	-0,5	-0,1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-9,9	-6,4	38,8
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	-12,0
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserven	9,9	6,4	0,0
Årets balanskravsresultat	0,0	0,0	26,8
UB ackumulerat ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0
Ackumulerat RUR	13,7	23,6	30,0

Återställande av balanskravet, mnkr	År 2024	År 2023	År 2022
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsutredning enligt balanskravsutredningen	0,0	0,0	26,8
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0

Kommentar

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Kommunen redovisar ett negativt resultat för året på -9,9 mnkr, vilket kvarstår oförändrat efter balanskravsjusteringar. Kommunfullmäktige har beslutat att disponera motsvarande belopp från resultatutjämningsreserven (RUR), vilket innebär att återstående reserv därefter uppgår till 13,7 mnkr.

Vi bedömer vidare att erforderliga uppgifter tydligt framgår av årsredovisningen vad gäller hur och när regleringen av det negativa balanskravsresultatet ska genomföras, och att användningen av resultatutjämningsreserven sker i enlighet med gällande riktlinjer och krav.

Vi ser ingen anledning att göra en annan bedömning än kommunstyrelsen i detta avseende.

Aneby 2025-04-10

Kommunrevisionen Högländet

Jens Eriksson
Revisionschef

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Jens Eriksson

Datum: 2025-04-10 13:08

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

AD4185391C5DD69B81EAF7A63F4E8451191A589EB9F3151B81D85B15F591F7